

**Nota reserves en voorzieningen
Gemeente Oost Gelre
2010**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
Inleiding	2
2. Overzicht van reserves en voorzieningen resultaatsbestemming 2009	3
3. Besluit Begroting en Verantwoording	3
3.1 Notities BBV Commissie	4
4. Onderscheid tussen reserves en voorzieningen	5
4.1. Reserves zijn eigen vermogen en voorzieningen vreemd vermogen	5
4.2 Schematisch overzicht van de verschillen tussen reserves en voorzieningen	5
5. Reserves	6
5.1. De vorming van een reserves en mutaties hierin	6
5.2. Onderscheiding van reserves	7
5.3. Functies van de reserves	7
5.4. Presentatie van de reserves in de jaarrekening	8
5.5. Begroting en administratie	8
5.6 Gevolgen van het werken met bestemmingsreserves	8
6 Voorzieningen	9
6.1. De vorming van een voorziening en mutaties hierin	9
6.2. Functies van een voorziening	9
6.3. Onderbouwing van een voorziening	10
6.4 Presentatie in de jaarrekening	10
6.5 Begroting en administratie	10
7. Inflatie en rente	11
7.1. Toevoeging van rente aan reserves	11
7.2 Toevoeging van rente aan voorzieningen	11
8 Overige onderwerpen	12
8.1 Investerings met economisch- en maatschappelijk nut	12
8.2 Presentatie resultaatbepaling en resultaatbestemming	12
8.3 Weerstandsvermogen	12
8.4 Grondbeleid	12
Bijlagen	13
Bijlage 1 Overzicht reserves en voorzieningen na resultaatbestemming 2009 oorspronkelijk	
Bijlage 2 Overzicht reserves en voorzieningen na resultaatbestemming 2009 na wijziging	
Bijlage 3 Overzicht voorgestelde mutaties reserves en voorzieningen	
Bijlage 4 Gewijzigde staat van reserves en voorzieningen na resultaatbestemming 2009	

1.1 Inleiding

Artikel 4.2 van de financiële verordening gemeente Oost Gelre (ex artikel 212 van de gemeentewet) schrijft voor dat het noodzakelijk is beleid vast te stellen ten aanzien van de reserves en de voorzieningen.

Ontwikkelingen in de hoogte van de reserves en notities van de commissie BBV heeft tot gevolg dat de nota reserves en voorzieningen bijgesteld moet worden.

1.2 Doel van deze nota

- Duidelijke vastlegging van het budgetrecht van de raad en de optimale waarborging hiervan.
- Het aanpassen van reserves en voorzieningen aan de regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording.
- Het vastleggen van regels en richtlijnen voor de vorming en het gebruik van de reserves en voorzieningen.
- Meer planmatige werkwijze met betrekking tot reserves en voorzieningen.

Het doel van deze nota is dat periodieke evaluatie noodzakelijk is om te voorkomen dat teveel gemeentelijke middelen vast komen te zitten in reserves zonder actuele noodzaak. Zo worden ze onnodig onttrokken aan een integrale afweging. Door mutaties in reserves meer te baseren op plannen worden reserves juist integraal onderdeel van de afwegingen in het kader van planning- en controlcyclus. De transparantie van het financieel beleid is hiermee gediend.

Tot slot is een overzicht en toelichting opgenomen van alle aanwezige reserves en voorzieningen na resultaatbestemming 2009 en een voorstel tot aanpassing hiervan.

2. Overzicht van de reserves en voorzieningen zoals opgenomen na resultaatbestemming 2009

	Na resultaat- bestemming 2009	Na correctie o.b.v. de nota
<i>Reserves:</i>		
Algemene reserves	€ 35.255.570	€ 37.201.503
Bestemmingsreserves	€ 16.429.319	€ 14.432.043
Totaal van de reserves	€ 51.684.889	€ 51.633.546
<i>Voorzieningen:</i>		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 2.498.149	€ 2.498.149
Totaal van de reserves en voorzieningen	€ 54.183.038	€ 54.131.695

3. Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Zoals in de inleiding al is aangehaald, zijn notities van de commissie BBV geweest. In dit besluit is ook de gewijzigde regelgeving ten aanzien van reserves en voorzieningen opgenomen, welke hierna aan een nadere beschouwing wordt onderworpen. Daartoe is hieronder de vertaling van de inhoud van de artikelen die betrekking hebben op reserves en voorzieningen vermeld.

Artikel 41 vermeldt dat onder de vaste passiva afzonderlijk worden opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Artikel 42 schrijft voor dat het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening. Het resultaat na bestemming moet daarbij afzonderlijk worden opgenomen.

Artikel 43 staat dat in de balans wordt onderscheiden naar de algemene reserve en bestemmingsreserves. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Artikel 44 heeft betrekking op voorzieningen en dat deze worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten, voor op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten en voor kosten die in een volgens begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 45 schrijft voor dat rentetoevoeging aan voorzieningen niet is toegestaan.

3.1 Notities BBV Commissie

Vanaf de invoering van de BBV in 2004 zijn naar aanleiding van de vraag en antwoord rubriek een aantal notities door de commissie BBV uitgebracht.

De belangrijkste notities met betrekking tot de reserves en voorzieningen zijn als volgt:

- 1) Notitie riolering
- 2) Notitie invoering wijziging artikel 44 lid 2 BBV
- 3) Hoofdpijnen notitie resultaat bestemmen
- 4) Notitie verkrijging/vervaardiging en onderhoud van kapitaalgoederen

Deze notities bevatten stellige uitspraken en aanbevelingen. Op dit moment is het zo dat stellige uitspraken altijd opgevolgd dienen te worden.

1) Notitie riolering

De notitie riolering is in 2007 uitgebracht door de commissie BBV, aanleiding hiervoor is de wijziging in de Gemeentewet per 1 januari 2008. Gemeenten kunnen op basis van deze wet een rioolheffing opleggen in plaats van een rioolrecht. Met ingang van 2010 is dit verplicht.

Voorheen werd een voorziening riolering gevormd, dit is nu alleen mogelijk als voldaan wordt aan de voorschriften van de commissie BBV. De voorziening moet bestaan uit een onderhoud- en een vervangingsdeel. Tevens moet het GRP (Gemeentelijk Riolerings Plan) één op één aansluiten met de voorziening.

Een stellige uitspraak van het BBV is als volgt:

Uit oogpunt van transparantie en ten behoeve van de periodieke bijstelling van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is van belang dat de voorziening onderhoud resp. vervanging in de begroting en in de jaarrekening zodanig wordt toegelicht dat de relatie is te leggen met het GRP en inzicht kan worden geboden in het onderscheid onderhoud cq spaarcomponent vervangingsinvesteringen.

Op dit moment bestaat in de gemeente Oost Gelre geen rioolheffing en is het tarief niet gebaseerd op een onderhouds- en vervangingsdeel. Ook loopt de planning volgens het GRP niet synchroon met de werkelijkheid. Om deze redenen is destijds besloten om de voorziening riolering over te hevelen naar een bestemmingsreserve.

2) Notitie invoering wijziging artikel 44 lid 2 BBV

De belangrijkste wijziging is dat voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen niet meer als voorziening mogen worden opgenomen. Deze bedragen moeten als overlopende actief of passiefpost worden opgenomen. Daaruit blijken:

- a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar
- b. de toevoegingen
- c. de vrijgevallen bedragen
- d. het saldo aan het einde van het boekjaar

Deze mutaties zijn al verwerkt in de jaarrekening van 2007.

3) Hoofdpijnen notitie resultaat bestemmen

De raad zal bij de begroting moeten besluiten welke mutaties aan de reserves per programma kunnen plaatsvinden. Bij tussentijdse wijzigingen zal dit vastgesteld worden middels een begrotingswijziging.

In de jaarrekening worden de mutaties verwerkt tot het maximum wat de raad heeft vastgesteld.

Ook kunnen raadsbesluiten zijn die inhouden dat specifiek benoemde saldi (b.v. monumenten) ten gunste of ten laste van de bestemmingsreserve mag worden gebracht. Hier moet terughoudend mee worden omgegaan.

In het volgende jaar kan de raad een bestemming aangeven over het gerealiseerde resultaat na bestemming.

4) Notitie verkrijging/vervaardiging en onderhoud van kapitaalgoederen

Voorzieningen die worden gevormd om de (groot) onderhoudslasten van een kapitaalgoed over een aantal jaren te egaliseren kunnen alleen worden ingesteld en gevoed op basis van een beheerplan van het desbetreffende kapitaalgoed. Dit beheerplan dient periodiek te worden geactualiseerd.

4. Onderscheid tussen reserves en voorzieningen

4.1. Reserves zijn eigen vermogen en voorzieningen vreemd vermogen

Aanduiding eigen vermogen en kenmerken eigen vermogen

In artikel 42 (zie hiervoor) is bepaald dat het *eigen vermogen* bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming. Hieruit volgt dat andere vermogensbestanddelen, dus ook de voorzieningen, tot het vreemde vermogen behoren.

Kenmerkend voor eigen vermogen is dat het min of meer vrij kan worden aangewend. De beschikkingsmacht over de algemene reserves is niet aan beperkingen onderhevig, terwijl dit in mindere mate geldt voor bestemmingsreserves. Dit betekent echter niet dat zonder meer over een reserve kan worden beschikt, maar dat de raad hierover altijd een besluit moet nemen. In principe zijn er twee momenten waarop dit kan plaatsvinden, bij het vaststellen van de begroting en de rekening. Tussentijdse besluitvorming is uiteraard ook mogelijk met een specifiek raadsbesluit. Het budgetrecht van de raad is hierdoor gewaarborgd.

Aanduiding voorzieningen als vreemd vermogen en kenmerken van de voorzieningen

Enkel en alleen al door de aanduiding in artikel 42 dat reserves en het resultaat na bestemming als onderdelen van het eigen vermogen worden beschouwd, behoren de voorzieningen automatisch tot het vreemd vermogen. In artikel 44 (zie hiervoor) zijn deze voorzieningen opgenomen.

Voorzieningen zijn passiefposten op de balans die een raming zijn van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per balansdatum min of meer onzeker is, en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

Er moet dus een causale relatie zijn met de periode voorafgaand aan de balansdatum en er moet onzekerheid bestaan over de omvang van de schuld of het tijdstip waarop die opeisbaar wordt. Hiermee onderscheid een voorziening zich van een schuld. Anderzijds is er de risicoparagraaf. Als de omvang niet te schatten is of de kans op voordoen minder waarschijnlijk is, dan is opname in de risicoparagraaf de juiste plaats.

Ook kunnen voorzieningen een schatting betreffen van de lasten voortvloeiend uit risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering, zoals rechtsgedingen, reorganisaties en dergelijke.

Een eenmaal gevormde voorziening behoort tot het vreemd vermogen en is niet meer vrij aanwendbaar. Mocht blijken dat een voorziening te hoog is dan valt het teveel aan middelen vrij ten gunste van het resultaat. Mochten de onderliggende risico's c.q. plannen te laag zijn geschat dan moet de voorziening direct op niveau worden gebracht. Het daadwerkelijk gebruik maken van de voorziening kan alleen voor uitgaven die binnen het onderliggende plan of risico vallen.

4.2 Overzicht van verschillen tussen de reserves en voorzieningen

Aspect	Reserve (financieel beleid) verantwoordelijkheid van de raad	Voorziening (financieel beheer) verantwoordelijkheid van het college
Wijziging bestemming	Mogelijk	Niet mogelijk
Onderdeel van het	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Opbouw (dotatie)	Resultaatbestemming	Resultaatbepaling
Onttrekking	Resultaatbestemming	Buiten exploitatie om en wordt direct in mindering gebracht op de voorziening
Aanwending vrij	Ja (raadsbesluit vereist)	Nee, slechts voor het betreffende doel
Financieel onderbouwd	Niet noodzakelijk (advies is om de bestemmingsreserves wel financieel te onderbouwen)	Ja

5. Reserves

5.1. De vorming van een reserve en mutaties hierin

Randvoorwaarden voor de instelling van een (bestemmings)reserve

1. het doel van de reserve dient helder en eenduidig te worden aangegeven,
2. een plan van toevoegingen en onttrekkingen dient te worden opgesteld,
3. een concrete einddatum dient aan de reserve te worden gekoppeld, en
4. de reserve dient bij de instelling een bepaalde minimale omvang te hebben.

Ad 1: Eenduidige doelstelling.

Bij voorstellen tot het instellen van een (bestemmings)reserve dient helder en eenduidig de doelstelling voor deze vermogensvorming te worden aangegeven.

Ad 2: Plan van toevoegingen en onttrekkingen.

Onder 1 zijn een aantal voorwaarden benoemd rond de instelling en de mutaties in reserves. Voorstellen tot instellen van reserves dienen voorzien te zijn van een plan van dotaties en onttrekkingen. Daaruit blijkt welke mutaties er ook meerjarig moeten plaatsvinden.

Ad 3: Concrete einddatum.

Hiermee wordt voorkomen dat individuele reserves tot in lengte van jaren op de balans blijven staan. Niet benutte reserves dienen te worden opgeheven, waarna ze anders bestemd c.q. samengevoegd kunnen worden met andere (bestemmings)reserves dan wel worden opgenomen in de algemene reserve. Ook deze mutaties dienen te verlopen via de resultaatbestemming.

Ad 4: Minimale omvang.

Teneinde een wildgroei aan (bestemmings)reserves te voorkomen is deze voorwaarde opgenomen. In principe kunnen uitgaven van beperkte omvang direct ten laste van de exploitatie worden gebracht, zonder dat hiervoor vermogensvorming hoeft plaats te vinden. Voorstel is te kiezen voor de volgende minimale omvang bij de instelling van een reserve:

- bij een te verwachten *eenmalige* onttrekking geldt een minimale omvang van de reserve van € 25.000,--
- bij te verwachten *meerjarige* onttrekkingen geldt een minimale omvang van de reserve van € 100.000,--

Vorming van een reserve

De algemene reserve en een aantal bestemmingsreserves is specifiek bedoeld als bufferfunctie om fluctuaties in de exploitatie en onverwachte tegenvallers in de toekomst te kunnen opvangen en maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen.

Toevoegingen en onttrekkingen

Een aanwending van een reserve is de feitelijke besteding waarvoor deze is gevormd.

Alle lasten en baten per programma vallen onder de resultaatbepaling en de mutaties in reserves behoren tot de resultaatbestemming. Dit betekent dat de uitgaven die samenhangen met een reserve als kosten moeten worden gepresenteerd op het betreffende programma. De bijbehorende onttrekking uit de reserve wordt als resultaatbepaling begroot.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vallen onder het budgetrecht van de raad. Verder zijn zowel toevoegingen als onttrekkingen aan reserves altijd een resultaatbestemming en dus nooit een last of bate. Deze resultaatbestemmingen kunnen worden geraamd in de begroting.

Minimum vrije besteedbare algemene reserve

Om toekomstige en incidentele lasten te kunnen opvangen is een minimum gewenst. Het gewenste minimumniveau van de vrije besteedbare algemene reserve is € 4 miljoen.

5.2 Onderscheiding van reserves

De reserves worden als volgt onderscheiden:

a. Algemene reserves

Een algemene reserve is in beginsel een reserve zonder specifiek benoemd bestedingsdoel en bedoeld als buffer om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie te kunnen opvangen. De algemene reserves kunnen verder worden onderscheiden in *vrij besteedbare* reserves en *geblokkeerde* reserves. De rente van vrij besteedbare reserves wordt aan de reserve toegevoegd en de rente van geblokkeerde reserves wordt gebruikt als dekkingsmiddel.

b. Bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan door de gemeenteraad een specifiek bestedingsdoel (bestemming) is gegeven. Deze bestemmingsreserves worden onderscheiden in:

1. Bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen in de exploitatie op te vangen, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden.

Het is onze intentie het aantal bestemmingsreserves betrekking hebbende op exploitatieschommelingen te beperken. Conform huidige voorschriften mag een toevoeging vanuit de bestemmingsreserve eerst plaatsvinden na vaststelling van het exploitatieresultaat. Of de onttrekking dan wel toevoeging vanuit de algemene vrije reserve plaatsvindt dan wel uit een bestemmingsreserve is nauwelijks relevant. Uitzonderingen hierop vormt de bestemmingsreserves afvalverwerking en riolering. Hier ligt nadrukkelijk een relatie ligt tussen de afvalstoffenheffing cq. rioolrecht en de kosten daarvan.

2. Overige bestemmingsreserves hebben betrekking op specifieke, in principe eenmalige, bestedingsdoelen dan wel betrekking op het terrein van risicobeheersing denk hierbij aan de reserve grondexploitatie.

5.3 Functies van de reserves

Reserves vormen het eigen vermogen van de gemeente. In het totale financiële beleid hebben de reserves verschillende functies, te weten:

- de bufferfunctie;
- de bestedingsfunctie;
- de financieringsfunctie;
- de inkomensfunctie.

De bufferfunctie

De bufferfunctie is de belangrijkste functie van het eigen vermogen van overheden. Vooral de algemene reserve dient als buffer om in bepaalde (onvoorziene) omstandigheden te kunnen worden ingezet om risico's af te dekken.

De bestedingsfunctie

De overige reserves worden gevormd om besteed te worden aan een van tevoren bepaald doel. Bij deze zogenaamde *bestemmingsreserves* is de besteding in beginsel vastgelegd. Hierbij kan sprake zijn van eenmalige bestedingen zoals investeringen, maar ook het egaliseren van tarieven of het structureel bijdragen aan de exploitatie bijvoorbeeld in het kader van bruto activering.

De financieringsfunctie

De financiering van investeringen kan onder meer door gebruik te maken van de eigen reserves als financieringsmiddel (interne financiering), door het aantrekken van vaste geldleningen (vaste financiering) en kasgeld voor zover dat valt binnen kasgeldlimiet. Bij de inzet van reserves hoeft geen beroep te worden gedaan op de geld- en kapitaalmarkt. Het gebruiken als intern financieringsmiddel wordt aangeduid met de financieringsfunctie.

De inkomensfunctie

Door aanwending van reserves en voorzieningen voor de financiering van kapitaaluitgaven wordt op de aan externe financiers te betalen rentelasten bespaard. Door deze besparing is de toegerekende rente als het ware een inkomen dat door de betreffende reserves en voorzieningen wordt gegenereerd.

5.4. Presentatie van de reserves in de jaarrekening

In artikel 42 worden de reserves onderscheiden naar de algemene reserve, bestemmingsreserves ter equalisatie van tarieven en overige bestemmingsreserves.

Artikel 54 van het BBV schrijft voor dat in de toelichting op de balans de aard en reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan worden toegelicht. Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijkt het saldo aan het begin van het begrotingsjaar; de toevoegingen of onttrekkingen via de resultaatbestemming volgend uit de programma rekening; de toevoegingen of onttrekkingen als gevolg van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar; de verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd; het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

5.5. Begroting en administratie

Voor tussentijdse wijzigingen bij reserves is de besluitvorming van de raad noodzakelijk. Dit betekent onder meer dat tussentijdse besluiten tot het beschikken over een reserve door de raad moeten worden vastgesteld. Voor de verwerking van de reservemutaties in de administratie geldt dat uiteindelijk de presentatie op programmaniveau moet worden getoond.

5.6 Gevolgen van het werken met bestemmingsreserves

Het doel van een bestemmingsreserve is de gewaarborgde dekking van een specifieke investering. Indien op deze investering echter een vervangingsverplichting rust, dan is door het vormen van de bestemmingsreserve de dekking slechts eenmalig geregeld. Daardoor zal de voeding van de bestemmingsreserve structureel geregeld moeten worden. Daarom zal opname van investeringen waarop een vervangingsplicht rust in de meerjarenraming tot een betere structurele dekking leiden. Daarentegen zorgt het werken met bestemmingsreserves er echter wel voor een gelijkmatige verdeling van de lasten over de boekjaren. De aanwezige bestemmingsreserve garandeert de financiële dekking van het doel. Dit is concreter dan een geraamde post in de meerjarenraming. Er zal daarom een keuze gemaakt moeten worden op welke wijze dekking van investeringen met vervangingsverplichting dient te geschieden.

6. Voorzieningen

6.1. De vorming van een voorziening en mutaties hierin

De instelling van een voorziening dient te voldoen aan een aantal voorwaarden:

1. doel en grondslag dient te worden aangegeven,
2. een cijfermatige onderbouwing van de benodigde omvang van de voorziening dient te worden opgesteld.

Ad 1: Doel en grondslag

Naast de formulering van een duidelijke doelstelling wordt aangegeven hoe deze voorziening op grond van de wettelijke voorschriften gerangschikt dient te worden (zie art. 44 BBV).

De instelling van de niet verplichte, facultatieve voorziening voor een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren is toegestaan onder de volgende voorwaarden:

Een vastgesteld beheerplan moet aanwezig te zijn voor meerjarig groot onderhoud van deze kapitaalgoederen. Dit beheerplan dient periodiek te worden geactualiseerd. Het beheerplan, de stand van de voorziening en de dotatie daarvan moet op elkaar aansluiten.

Ad 2: Cijfermatige onderbouwing

Aan een voorziening ligt een cijfermatige onderbouwing van de benodigde omvang van de voorziening ten grondslag. Voorzieningen dienen per eerstvolgende balansdatum vanuit de exploitatie dan wel vanuit aanwezige reserves op het vereiste niveau gebracht te worden. In het proces van samenstelling van de jaarrekening zal de hoogte van de benodigde hoogte van de voorziening getoetst moeten worden.

Vorming van een voorziening

Wanneer waarschijnlijke risico's met een redelijkerwijs te schatten omvang bij de opstelling van de begroting of jaarrekening bekend zijn moeten dotaties aan voorziening in begroting respectievelijk jaarrekening worden opgenomen. Voorzieningen worden ten laste van de exploitatie gevormd en bij de betreffende programma's toegelicht.

Toevoeging aan een voorziening

Toevoegingen aan een voorziening worden als last begroot binnen de programmabegroting en zijn nodig om de voorziening op het vereiste niveau te houden. De raad keurt deze toevoeging goed door het autoriseren van de begroting. Een tussentijdse noodzakelijke toevoeging wordt via bestuursrapportages aan de raad ter goedkeuring voorgelegd.

Vrijval van een voorziening

Een vrijval van een voorziening is altijd het gevolg van de naar beneden bijgestelde aanpassing van het gewenste niveau. Een vrijval wordt in de exploitatie als bate verantwoord.

Aanwending van een voorziening

Een aanwending van een voorziening is de feitelijke besteding van een voorziening voor de verplichting of het risico waarvoor deze is gevormd. De aanwending wordt rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en dus niet ten laste van de exploitatie. Bij de vorming/toevoeging is deze last immers al in de exploitatie verantwoord.

Voor reserves geldt dat onttrekkingen evenals dotaties niet als kosten worden beschouwd en mutaties via de resultaatbestemming tot stand komen. Daarnaast kennen we toevoegingen van rente- en inflatiecorrectie die eveneens via resultaatbestemming tot stand komen.

6.2. Functies van een voorziening

Voorzieningen hebben de functie om toekomstige risico's te kwantificeren.

6.3. Onderbouwing van een voorziening

Als basis voor de vorming van voorzieningen wordt vaak gebruik gemaakt van berekeningen (in geval van de pensioenvoorziening) en een zo nauwkeurige schatting van de verplichting.

6.4. Presentatie in de jaarrekening

In artikel 55 van het BBV is geregeld dat in de toelichting op de balans de aard en reden van elke voorziening en de wijzigingen daarin worden toegelicht. Bovendien wordt per voorziening het verloop gedurende het jaar, in overeenstemming met wat voor de reserves is geregeld (zie 5.2) in een overzicht weergegeven.

6.5. Begroting en administratie

Voor tussentijdse wijzigingen bij voorzieningen is geen besluitvorming van de raad noodzakelijk. Toevoegingen aan voorzieningen komen als last in de begroting en de rekening van baten en lasten. De aanwending van de voorziening wordt rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt.

7. Inflatie en rente

7.1. Toevoegen van rente aan reserves

Voor het toevoegen van rente aan reserves wordt jaarlijks een bij de begroting vast te stellen rentepercentage gehanteerd. In verband met de specifieke aanwending van bestemmingsreserves is een meer dan inflatoire aanpassing hiervan niet noodzakelijk. Daarom wordt in onze gemeente het verschil tussen het bedrag dat resulteert met gebruikmaking van het bij de begroting gehanteerde rentepercentage en het inflatiepercentage, niet aan de bestemmingsreserves toegevoegd, maar aan het te ramen bedrag voor *onvoorziene incidentele uitgaven*.

7.2. Toevoegen van rente aan voorzieningen

Voor het op peil houden van een benodigde voorziening is een jaarlijkse beoordeling nodig of de voorziening toereikend is. Zonodig vindt een aanvulling plaats ten laste van het resultaat. Toevoeging van rente is daardoor niet noodzakelijk en niet geoorloofd. Een uitzondering op deze algemene regel wordt gevormd door een voorziening die is berekend op basis van contante waarde. In sommige gevallen wordt bij dergelijke gelden een verplichte toevoeging, gelijk aan de rentevoet, opgelegd. Dergelijke toevoegingen worden niet gezien als een rentetoevoeging, maar als een toevoeging om de voorziening op de juiste hoogte te houden. Een voorbeeld hiervan is de voorziening wethouderspensionen.

8. Overige onderwerpen

8.1 Investerings met economisch- of met maatschappelijk nut

In artikel 59 van het besluit is bepaald dat activa worden onderscheiden naar activa met een economisch nut en activa met een maatschappelijk nut.

Activa met een economisch nut zijn activa die kunnen bijdragen aan het verwerven van middelen en/of verhandelbaar zijn. Activa met een maatschappelijk nut zijn de investeringen in de openbare ruimte zoals in wegen, straten en pleinen, openbaar groen e.d.

Activa met een economisch nut moeten verplicht worden geactiveerd en moeten volgens de verordening ingevolge artikel 112 worden afgeschreven. Een uitzondering geldt voor investeringen met een waarde tot € 10.000. Activa met een maatschappelijk nut mogen worden geactiveerd maar kunnen ook ineens of versneld worden afgeschreven.

Dit heeft tot gevolg dat bestemmingsreserves die zijn gevormd ter dekking van investeringen in bepaalde activa, alleen nog maar ter dekking van eenmalige afschrijving ingezet mogen worden als het gaat om bestemmingsreserves gevormd voor investeringen met een maatschappelijk nut.

Voor bestemmingsreserves gevormd voor investeringen in activa met een economisch nut is dat vanaf 2004 niet meer toegestaan en zal de reserve benut moeten worden om tijdens de levensduur van het actief een bijdrage te leveren in de jaarlijkse kapitaallasten, waardoor de oorspronkelijke doelstelling om de kapitaallasten te reduceren, in stand blijft, maar tevens het actief voor de juiste waarde in de balans wordt gepresenteerd

8.2. Presentatie resultaatbepaling en resultaatbestemming

Het resultaat wordt eerst bepaald zonder toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en dit vormt het *resultaat voor bestemming*.

Vervolgens kunnen toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden gedaan, waarna het *resultaat na bestemming* ontstaat. Deze methode wordt zowel voor begroting als jaarrekening toegepast.

8.3 Weerstandsvermogen

Artikel 9 lid 2, b van het BBV schrijft voor dat de begroting een paragraaf *weerstandsvermogen* bevat. Het *weerstandsvermogen* wordt vaak omschreven als het vermogen van de gemeente om substantiële risico's op te kunnen vangen en wordt bepaald als de relatie tussen weerstandscapaciteit (de middelen waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen geen verzekeringen zijn afgesloten. De geformuleerde omschrijving van het weerstandsvermogen geeft het grote belang aan van gevormde reserves en voorzieningen.

De nota weerstandsvermogen schrijft voor dat de algemene reserve als buffer dient voor het afdekken van niet voorzienbare risico's en tegenvallers.

De bestemmingsreserves is een reserve waaraan de gemeenteraad een specifiek bestedingsdoel heeft gegeven. Dit kan variëren van het reserveren van geld voor het tot stand brengen van een bepaalde maatschappelijke voorziening tot het reserveren van middelen om specifieke exploitatieschommelingen op te vangen. De gemeenteraad kan besluiten om de gegeven bestemming te wijzigen.

Het gewenste ratio weerstandsvermogen moet minimaal gelijk aan 1 zijn (weerstandscapaciteit groter of gelijk aan het weerstandsvermogen). De weerstandscapaciteit houdt verband met het aantal gewaardeerde risico's op enig moment.

8.4 Grondbeleid

De nota grondbeleid schrijft voor dat de omvang van reserve grondexploitatie maximaal € 2 miljoen hoeft te bedragen.

Bijlagen bij de nota reserves en voorzieningen